

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/125/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8710201597
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8710201597.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu CETELEM SLOVENSKO, a. s., Panenská 1, Bratislava, IČO: 35787783, zast. JUDr. Helenou Strachotovou, advokátkou, AK Martin, Hviezdoslavova 7, proti žalovanému I. G., nar. XX.X.XXXX, bytom C., D. XXXX/XX, t. č. bytom H. - C. H., F. XXXXX/XB, o zaplatenie 992,92 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 19C 123/2010-225 zo dňa 11. 12. 2013 jednohlasne takto

rozhodol:

I. M e n í sa rozsudok v zamietavej časti o úrok z omeškania tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 8,5% ročne zo sumy 530,34 Eur od 1. 6. 2010 do zaplatenia a vo zvyšnej časti rozsudok potvrdzuje.

II. Náhrada trov konania sa účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvého stupňa“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 530,34 Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. V časti o zaplatenie sumy 427,40 Eur a úroku z omeškania žalobu zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť trovy štátu v sume 15,94 Eur na účet Okresného súdu Poprad do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Svoje rozhodnutie o úroku z omeškania odôvodnil cit.: „Taktiež súd nepovažoval žalobu za dôvodnú v časti uplatneného úroku z omeškania, pretože úverová zmluva je neplatná a teda žalovaný sa nemohol dostať do omeškania uplynutím lehoty splatnosti. Priznaná suma predstavuje nárok z titulu bezdôvodného obohatenia, pri ktorom lehota na vrátenie nevyplýva z právneho predpisu a teda povinnosť dlžníka vrátiť dlh vzniká v zmysle § 563 Obč. zákonníka až potom, čo veriteľ vyzve dlžníka na plnenie. V prejednávanvej veci žalobca nepreukázal, že by žalovaného niekedy vyzýval na úhradu žalovanej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia, teda žalovaný sa ani nemohol dostať do omeškania s plnením priznanej sumy. Z tohto dôvodu súd zamietol návrh aj v časti úroku z omeškania.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142, ods. 2, O.s.p. tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal, pretože každý z účastníkov mal vo veci čiastočný úspech.“

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že súdu prvého stupňa bolo doložené čiastočné odstúpenie od úverovej zmluvy zo dňa 21. 4. 2008, ktoré bolo adresované žalovanému, ako vyplýva z priloženej doručky. V odstúpení súd vyzval žalovaného k úhrade žalovanej čiastky. Podľa názoru žalobcu i žaloba zo dňa 15. 1. 2010 je výzvou na zaplatenie dlžnej čiastky. Podľa názoru žalobcu nie je potrebné, aby veriteľ uvádzal vo výzve k zaplateniu právny

dôvod požadovanej čiastky, t.j. titul bezdôvodného obohatenia. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok v napadnutej časti, návrhu vyhovel alebo vrátil vec prvostupňovému súdu k novému prerokovaniu veci.

Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. V odvolaní uviedol, že prvostupňový súd preukázal dožiadanim od OTP banky Slovensko, že zo strany žalobcu boli poukázané rôzne platby na jeho bežný účet a zároveň boli z jeho účtu aj nejaké platby odosielané. Na detaily týchto platieb si však nepamätá z dôvodu dávnej doby ich údajnej realizácie. Tieto platby mohli súvisieť s úplne inou zmluvou, ktorá vôbec nesúvisí s týmto prípadom. Takisto tieto platby mohli súvisieť so zmluvou tretej osoby, ktorej povolil využiť jeho bežný účet na príjem peňazí a platenie peňazí. Podľa jeho právneho názoru nie je nijako dokázané, že spomínané platby sa týkali neplatnej úverovej zmluvy. Prijaté sumy mohli byť aj darmi, výhrami, odmenami, bonusmi a pod., a to z rozličných iných zmlúv, či právnych vzťahov a to nielen jeho. Žiaden úkon nezakazuje to, aby jeho bežný účet využívali aj iné osoby po jeho súhlase. Podľa žiadneho zákona nie je povinný viesť ako fyzická osoba - nepodnikateľ účtovníctvo a nie je povinný ukladať si detaily každej účtovnej operácie na súkromnom účte. Podľa názoru žalovaného, ak sa žalobca domáha vydania bezdôvodného obohatenia, musí kvôli tomu podať nový návrh na súd - žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia. Ak by aj žalobca takúto žalobu podal, jej vymožitelnosť by bola de facto nulová, keďže spomínané skutočnosti sú už dlhú dobu premlčané. Navrhol návrh žalobcu zamietnuť a uložiť mu povinnosť uhradiť súdne poplatky a trovy konania.

K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom výroku v zmysle zásad upravených v ust. § 212 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

Odstúpením od zmluvy sa zmluva od počiatku zrušila a medzi účastníkmi konania vzniká režim bezdôvodného obohatenia (§ 48 ods. 2 OZ).

Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je ustanovením lex specialis s dopadom na všetky spotrebiteľské zmluvy, a teda aj na odložené platby v spotrebiteľských vzťahoch vrátane úverov. Odvolací súd sa domnieva, že ak by z pôsobnosti ustanovenia § 54 ods. 1 OZ mali byť vyňaté niektoré typy spotrebiteľských zmlúv, zákonodarca by to explicitne upravil. To platí aj na typy upravené v Obchodnom zákonníku.

Ide pritom o veľmi zásadne nekauzistické ustanovenie zákona („...ani inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie“) sledujúce inter alia vylúčenie dopadu nepriaznivejšieho právneho následku na spotrebiteľa oproti následku, ktorý konkurenčne dopadá na spotrebiteľa podľa „tohto“ zákona. Je logické sa domnievať, že zákonodarca tým rozumel Občiansky zákonník (arg. „tohto zákona“ sa rovná zákona, v ktorom je naň priamy odkaz). (porov. dôvodovú správu k § 54 ods. 1 OZ na <<http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=9083>> „(§ 54) Ustanovenie v ods. 1 v súlade so Smernicou vyjadruje kogentnosť úpravy neprijateľných podmienok s tým, že v spotrebiteľských zmluvách nie je možné dojednať také práva alebo povinnosti odchyľne od zákonnej úpravy, ktoré by boli v neprospech spotrebiteľa. Neplatné sú také dojednania v spotrebiteľských zmluvách, ktorými by sa spotrebiteľ vzdával tých práv, ktoré mu zákon priznáva alebo dojednať také ustanovenie, ktoré by zhoršili jeho postavenie ako účastníka zmluvy...“).

Súd prvého stupňa uvedené ustanovenie aplikoval dôsledne a podľa názoru odvolacieho súdu v súlade so zmyslom a cieľom predpokladaným zákonom.

Za stavu dualistickej právnej úpravy (dvojaká právna úprava rovnakých inštitútov súkromného práva) je úplné vylúčenie občianskoprávnej úpravy inštitútov súkromného práva a naopak paušalizované použitie obchodného práva typického predovšetkým pre podnikateľskú sféru nenáležitú (viď dôsledky pre spotrebiteľov v ďalšej časti odôvodnenia).

Odvolačný súd už v minulosti použil na účely posúdenia dôsledkov odstúpenia od zmluvy v právnom vzťahu právnou úpravou obsiahnutú v Občianskom zákonníku (porov. rozsudky vo veciach sp. zn. 6Co 81/2012, 6Co 113/2010, 6Co 218/2012, 6Co 224/2012). Niektoré rozsudky pritom boli podrobené kontrole ústavnosti. Ústavný súd SR takýto postup neoznačil za ústavne nekonformný (napr. vec I. ÚS 402/2013) a pritom išlo o zásadnú právnú otázku s dopadom na výsledok súdneho sporu (dualistická právna úprava odstúpenia a premlčania).

Odvolačný súd reflektuje na judikatúru, ktorá podporuje odstúpenie od zmluvy bez rušenia práv zo zmluvy, ktoré vznikli pred odstúpením (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci 1MObdo V 2/2007, Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci 33Odo 131/2003).

S uvedenou judikatúrou v spoločenských vzťahoch vzniknutých pred zakotvením ustanovenia § 54 OZ do Občianskeho zákonníka sa dá súhlasiť. Žalobcom prezentovaná právna konštrukcia a treba povedať, že aj doterajšia judikatúra však nezohľadňujú ustanovenie § 54 ods. 1 v spojení s § 39 OZ.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 48 OZ od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku (ex tunc, § 48 ods. 2), a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezodôvodné obohatenie, náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia (§ 457 OZ).

Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré na rozdiel od ustanovení Občianskeho zákonníka zavádzajú spotrebiteľa nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka, evidentne zhoršujú jeho postavenie. Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa vrátane platenia úrokov napriek ich zrušeniu popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Inými slovami povedané dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa zmluvy dohodnutej medzi účastníkmi konania sú nevýhodnejšie ako dôsledky odstúpenia podľa úpravy v Občianskom zákonníku.

Spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú vo svojich dôsledkoch nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka (princíp právnej istoty, dôvery v objektívne právo). Ide o akúsi jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany pri štandardných typových zmluvách (porov. Kristián Csach, Štandardné zmluvy, Vydavateľstvá Aleš Čeněk, 2009, str. 178).

Nemožno prehliadnuť, že je to dodávateľ, ktorý naformuloval zmluvu (štandardná typová zmluva) a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia (napr. strata výhody splátok).

Predmetná vec sa týka práva Európskej únie (smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách; ďalej „smernica“). Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je pomerne náročné na dodávateľov a významne chráni spotrebiteľov. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia Súdného dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C-168/05 Mostaza Claro, bod 25, 26, 27, rozsudok C-240/98 až C-244/98 Océano).

Odvolačný súd nemá pochybnosti o súlade ustanovenia § 54 ods. 1 OZ s právom Európskej únie, ktoré umožňuje členským štátom prijať na ochranu spotrebiteľov aj prísnejšie ustanovenia, než aké odporúča smernica Rady 93/13/EHS (čl. 8 smernice Rady 93/123 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsahujúcej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“, porov. tiež rozsudok súdného dvora vo veci C-484/08).

Súdom prináleží súdna kontrola zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktná kontrola zmlúv (§ 153 ods. 3, 4 O.s.p.) s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí neprimerané podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života a tak naplniť cieľ čl. 6 citovanej smernice „postarať sa, aby spotrebiteľov neprijateľné klauzuly v zmluvách nezaväzovali“.

Odvolací súd nijako nepopiera úver ako absolútny obchod a ani dôvodnosť aplikácie Obchodného zákonníka. Odvolací súd len pripomína, že prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva vrátane ustanovení § 52 až § 54 OZ. O tom, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, neboli žiadne pochybnosti a v konečnom dôsledku tomu zodpovedá aj definícia spotrebiteľskej zmluvy, za ktorú sa považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ak ju uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

V celej škále dualisticky upravených inštitútov súkromného práva by sa malo použiť vždy obchodné právo vrátane regulácie inštitútu odstúpenia od zmluvy, s čím sa podľa odvolacieho súdu zásadne nedá súhlasiť. Spotrebiteľia napriek dôvere v objektívne právo zakotvené v kódexe o občianskych právach by sa museli podrobovať pomerne zložitejšiemu a vzdialenejšiemu obchodnému právu, ktoré oproti Občianskemu zákonníku zásadne zhoršuje ich postavenie.

Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ preto treba podľa názoru odvolacieho súdu vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (Obchodný zákonník), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce nevyžaduje transpozíciu v prípade dualistickej úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti tomuto zákonu (rozumej Občianskemu zákonníku, § 54 ods. 1 OZ).

Odvolací súd poznamenáva, že aj právna úprava v Občianskom zákonníku dopadá na obidve strany v súlade s princípom rovnosti, no je citlivejšia, zohľadňuje aspekt informovanosti spotrebiteľa, explicitne priznáva rovnaké práva aj ručiteľovi, garantuje efektívnejšie uplatnenie práva pri plynutí času pri zlom úmysle veriteľa a pod. Nemožno prehliadnúť pritom fakt, že sú to predovšetkým dodávatelia, ktorí uplatňujú veci na súde. Spory vyvolané spotrebiteľmi sú len veľmi zriedkavé, a preto argument o obchodnom práve a rovnosti „pre všetkých“ je objektívne značne relativizovaný.

Iná vec je možnosť dojednania iných dôsledkov odstúpenia, a to priaznivejších pre spotrebiteľa. Napríklad typickým výhodnejším dojednaním oproti zrušeniu zmluvy od jej začiatku by bolo dojednanie s cieľom ponechať splátky nesplatennej časti úverových prostriedkov. Pre spotrebiteľa je výhodnejšie splácať istinu, ako jednorazovo vrátiť (spravidla už spotrebované) úverové prostriedky. Ustanovenie § 48 ods. 2 OZ teda pripúšťa dohodu aj o inom následku, než je zrušenie zmluvy s účinkami od začiatku (ex tunc).

V rámci súdnej kontroly zmluvných podmienok sa musia posudzovať zmluvné podmienky spolu s konzekvenciami vyplývajúcimi s ostatných zmluvných podmienok (čl. 3 smernice „Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí“.

„Podľa ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ktoré nadobudlo účinnosť 1. mája 2014) orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.“

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka (v znení účinnom od 1. mája 2014) ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzať tohto ustanovenia,

sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

V nadväznosti na citáciu vyššie uvedených ustanovení najvyšší súd poukazuje na základný zmysel a účel dovolania a mimoriadneho dovolania, ktorým je dosiahnuť preskúmanie právoplatného rozhodnutia vtedy, keď to zákon umožňuje, a v prípade, že v procese jeho preskúmania sa zistia zákonom stanovené dôvody pre zrušenie napadnutého rozhodnutia, dosiahnuť tiež zrušenie rozhodnutia, proti ktorému bol podaný tento mimoriadny opravný prostriedok (§ 243b ods. 2 O.s.p., resp. § 243b ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Zrušenie rozhodnutia napadnutého dovolaním alebo mimoriadnym dovolaním nesmie byť však nikdy samoučelné a vždy musí viesť k vytvoreniu stavu, v ktorom bude možné odstrániť nesprávnosť procesného alebo hmotnoprávneho charakteru, ktorá bola dôvodom pre kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu a nahradiť zrušené (nesprávne, nezákonné) rozhodnutie novým, zodpovedajúcim zákonu. Pokiaľ je však už pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia zrejme, že (napríklad v dôsledku zmeny v právnom poriadku, ku ktorej medzičasom došlo) bude súd, ktorému sa vec po zrušení jeho rozhodnutia má vrátiť na ďalšie konanie, musieť rozhodnúť rovnako ako v zrušovanom rozhodnutí, lebo iné rozhodnutie mu platný právny stav ani neumožní (t.j. ak súd po vrátení veci nebude môcť postupovať alebo rozhodnúť inak, ako pred zrušením jeho rozhodnutia), nemá kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu opodstatnenie.

V preskúvanom prípade je - aj bez vyriešenia otázky, či je opodstatnená námietka generálneho prokurátora o tom, že premlčanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného (a nie Občianskeho) zákonníka - zrejme, že ak by najvyšší súd zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, musel by prvostupňový súd vziať na zreteľ § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, pričom by ako „orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy“ bol povinný prihliadnúť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Mal by tiež zohľadniť § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Obe tieto ustanovenia nadobudli účinnosť 1. mája 2014 a právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia. To znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom.

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že v prípade zrušenia rozsudkov napadnutých mimoriadnym dovolaním by súd prvého stupňa (opäť) posudzoval plynutie premlčacej doby podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho by rozhodol tak, ako v rozsudku, ktoré generálny prokurátor navrhuje zrušiť.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3MCdo 14/2014).

Odstúpením od zmluvy preto vznikli medzi účastníkmi konania práva a povinnosti z porušenia práva (bezdôvodné obohatenie). Účastníci zrušenej zmluvy si preto boli povinní navzájom vrátiť už vykonané plnenia (§ 457 OZ). Keďže žalovaný uhradil na účet žalobcu 284,80 Eur, bezdôvodné obohatenie predstavuje 530,34 Eur ako rozdiel medzi skutočne poskytnutými peňažnými prostriedkami a doposiaľ vrátenými peňažnými prostriedkami (815,14 Eur - 284,80 Eur). Odvolacie námietky žalovaného preto nie sú dôvodné. Argumenty žalovaného neboli dostatočne presvedčivé.

Žalobca nesúhlasí s postupom prvostupňového súdu, ktorý mu nepriznal úrok z omeškania dôvodiac, že nepreukázal, že by žalobcu niekedy vyzýval na úhradu žalovanej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia, teda žalovaný sa ani nemohol dostať do omeškania s plnením priznanej sumy.

Je potrebné rozlišovať splatnosť dlhu, vznik omeškania, resp. vznik povinnosti platiť úroky z omeškania a splatnosť tejto povinnosti. Vznik omeškania sa viaže na splatnosť dlhu. Ak dlžník nesplní svoj záväzok včas, dostane sa do omeškania. Omeškanie nastáva automaticky v tom zmysle, že na jeho vznik nie je potrebný žiadny právny úkon veriteľa (napr. upomienka, výzva a pod.).

Jednostranný právny úkon odstúpenia od zmluvy je adresným právnym úkonom. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že podanie „Čiastočné odstúpenie od úverovej zmluvy č. 42641321299100“ nebolo účastníkovi doručené. Je zrejme, že zásielka sa vrátila ako neprevzatá (čl. 9).

V rámci všeobecných obchodných podmienok je upravené i doručovanie cit: „Ak klient písomnosti neprevezme, považuje sa za doručení dňom márneho uplynutia úložnej lehoty.“

Odvolací súd však už v minulosti judikoval, že všeobecné obchodné podmienky, ak sa majú stať súčasťou zmluvy, môže sa to udiť prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky. K tomuto názoru pristúpil odvolací súd z dôvodu, že práve inkorporačná doložka môže privodiť závažné následky pre spotrebiteľa a predmetná vec je toho príkladom. Spotrebiteľ sa môže domnievať (postačí hrozba takéhoto rizika), že menšie písmo obsahuje text, ktorému nemusí pripisovať až tak dôležitý význam. V spojení s úplne miniatúrnym písmom, pri čítaní ktorého sa stráca orientácia a vyžadujú sa pomôcky (lupa, pravítko a pod.) práve menšie písmo môže spotrebiteľa odradiť od sústredenia sa pri uzatváraní zmluvy (porov. rozsudky Krajského súdu v Prešove vo veci 6Co 135/2012 cit: „„O netransparentnú inkorporačnú doložku ide aj vtedy, ak ju súd uvedie menším písmom ako zmluvné podmienky predstavujúce podstatné zložky zmluvy“, tiež vo veci 21Co 28/2012). Netransparentná inkorporačná doložka písaná menším písmom ako text úverovej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou (§ 53 ods. 1 OZ).

Omeškanie s platením preto nenastalo v zmysle ustanovení Všeobecných obchodných podmienok upravujúcich doručenie (bod V.7), ale ako správne uvádza žalobca dorúčením žaloby na vyjadrenie, t.j. dňom 31.5.2010 (porov. R 27/1977 cit.: „Úroky z omeškania možno žalobcovi priznať iba od toho času, keď sa dlžník dostal do omeškania. Keďže v Občianskom zákonníku u nároku na náhradu škody nie je ustanovený čas splnenia, treba podľa ustanovenia § 78 O. z. vychádzať z toho, že škodca je povinný škodu nahradiť prvý deň po tom, čo ho veriteľ o splnenie požiadal. To bolo vyjadrené už bývalým Najvyšším súdom (Pls 3/67)15). Ak nedošlo požiadanie dlžníkovi už skôr, treba za kvalifikované požiadanie považovať žalobu; pravdaže dňom zúčastnosti pohľadávky uplatnenej v žalobe nebude deň nasledujúci po podaní žaloby na súde, ale deň po doručení tejto žaloby žalovanému. Pokiaľ žalobca vo svojom návrhu uplatňuje nárok na úroky od neskoršieho termínu, treba mu dať potrebné poučenie.“). S nasledujúcim dňom je potrebné spájať účinky odstúpenia od zmluvy. Žalovaný sa preto dostal do omeškania dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k odstúpeniu od zmluvy, t.j. odo dňa 1.6.2010.

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd postupom podľa § 220 O.s.p. zmenil v zamietavej časti o úrok z omeškania tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 8,5% ročne zo sumy 530,34 Eur od 1. 6. 2010 do zaplatenia a vo zvyšnej časti rozsudok potvrdzuje v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p.

Žalobca bol v konaní len čiastočne úspešný a žalovaný bol v odvolacom konaní neúspešný. Uvedenému zodpovedá i rozhodnutie o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1, 2 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.